

Mikro kvalifikacije u visokom obrazovanju – nove tendencije

Josipa Češnovar

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih

Sektor za razvoj visokog obrazovanja

23. rujna 2024.

Uvod

- Mikrokvalifikacije su aktualna tema za donositelje politika i obrazovne ustanove na globalnoj, europskoj i nacionalnoj razini
- Mikrokvalifikacije podrazumijevaju fleksibilniji način stjecanja i priznavanja znanja, vještina i kompetencija
- Novi pristup na europskoj razini odnosi se na:
 - Upotrebu pojma „mikrokvalifikacija
 - Promociju razvoja programa mikrovalifikacija
 - Izradu smjernica i alata koje se razvijaju da bi se poboljšala kvaliteta, prepoznatljivost, relevantnost i upotreba mikrovalifikacija
- Pojam „mikrokvalifikacije” nije uveden u propise u visokom obrazovanju u Hrvatskoj, ali u Hrvatskoj se izvode programi koji u svojoj biti odgovaraju međunarodno prihvaćenom razumijevanju mikrovalifikacija
- Dodatni je naglasak stavljen na njihovo povezivanje s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom – na taj se način povećava njihova kvaliteta i relevantnost s obzirom na tržište rada

Visoka učilišta: programi cjeloživotnog učenja

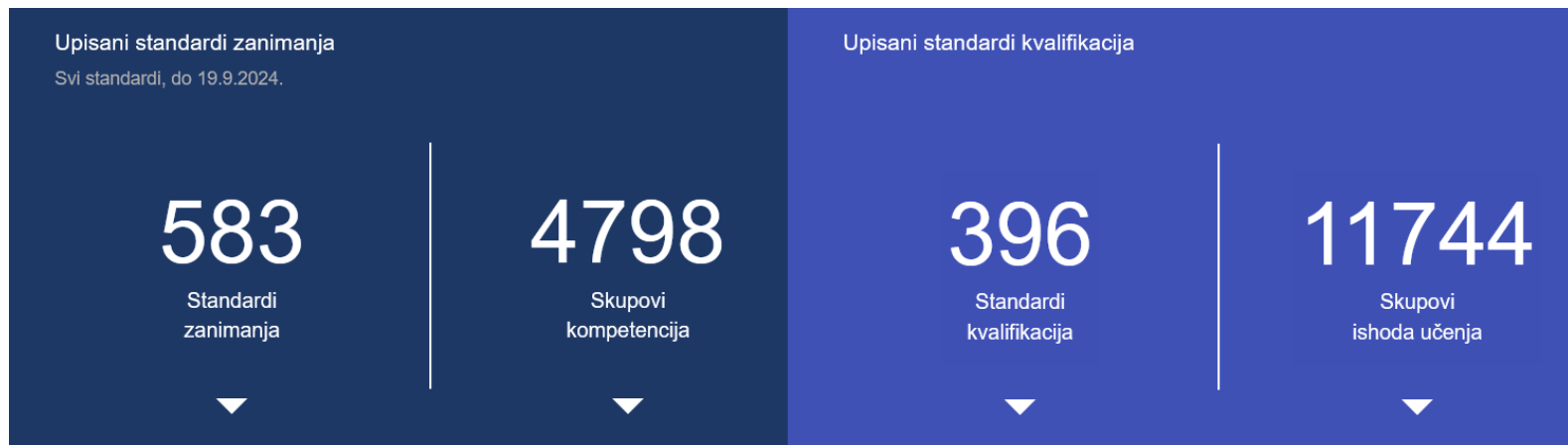
- **visoka učilišta** mogu ustrojiti **programe stručnog usavršavanja za potrebe cjeloživotnog učenja** kojima se stječu kompetencije usklađene sa standardom zanimanja ili skupom kompetencija i standardom kvalifikacije ili skupom ishoda učenja **iz Registra Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira**
- program stručnog usavršavanja za potrebe cjeloživotnog učenja ne smatra se studijem, a može se financirati putem vaučera u svrhu pristupa tržištu rada

RH - Zakon o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti (Narodne novine, broj 119/2022)

Povezanost s Registrom HKO-a

Registar HKO-a uspostavlja se za potrebe sustava vođenja podataka o ključnim elementima HKO-a (<https://hko.srce.hr/registar/>).

50-ak programa cjeloživotnog učenja na razini visokog obrazovanja.

Osnovni elementi Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira

- **Standard zanimanja i skup kompetencija**
 - Standard zanimanja je rezultat dogovora svih relevantnih dionika na tržištu rada i obrazovanja o optimalnom sadržaju pojedinoga zanimanja te o znanjima i vještinama uz pripadajuću samostalnost i odgovornost (kompetencijama). Njime se utvrđuju ključni poslovi te kompetencije potrebne za obavljanje tih poslova za pojedino zanimanje.
 - Skupovi kompetencija su kompetencije grupirane u logičke cjeline.
 - Nadležnost u postupcima vrednovanja: Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike
 - Povjerenstvo za vrednovanje standarda zanimanja i skupova kompetencija
- **Standard kvalifikacije i skup ishoda učenja na razinama visokog obrazovanja**
 - Standard kvalifikacije je strukturiran minimalni sadržaj određene kvalifikacije.
 - Skup ishoda učenja najmanji je cjelovit skup povezanih ishoda učenja.
 - Nadležnost u postupku vrednovanja: Agencija za znanost i visoko obrazovanje (AZVO)
 - Ad hoc povjerenstva za vrednovanje
- **Obrazovni program**
 - usklađen s pripadajućim standardom kvalifikacije ili skupom/skupovima ishoda učenja

Propisi i smjernice kojima se uređuje Hrvatski kvalifikacijski okvir u visokom obrazovanju

- Zakon o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru (Narodne novine, broj 22/2013, 41/2016 - OUSRH, 64/2018, 47/2020 - OUSRH, 20/2021)
- Pravilnik o Registru Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (Narodne novine, broj 96/2021)
- Metodologija za izradu standarda zanimanja i skupova kompetencija
- Smjernice za razvoj standarda kvalifikacija u visokom obrazovanju
(www.kvalifikacije.hr - rubrika: Dokumenti i publikacije)

Svrha i načela Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira

- polazište: Preporuka o Europskom kvalifikacijskom okviru za cjeloživotno učenje
- svrha i načela na nacionalnoj razini:
 1. reforma obrazovne vertikale (visoko obrazovanje, strukovno obrazovanje, obrazovanje odraslih)
 2. povezivanje obrazovanja s tržištem rada
 3. podrška konceptu ishoda učenja
 4. transparentnost za korisnike obrazovnog sustava i za poslodavce (Registar HKO-a)
 5. mobilnost i prepoznatljivost izvan Hrvatske

Osiguravanje kvalitete programa cjeloživotnog učenja

U postupku inicijalne akreditacije visokog učilišta obvezno se provodi akreditacija studija i akreditacija obrazovnih programa koji se ne smatraju studijem, a kojima se stječu djelomične kvalifikacije u skladu s ovim Zakonom.

Zakon o osiguravanju kvalitete u visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti (Narodne novine, broj 151/22)

Uputa za izradu, usklađivanje i odobravanje obrazovnih programa visokih učilišta na razini visokog obrazovanja za potrebe financiranja putem vaučera sredstvima iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021.-2026.

- Uputa kojom se uređuju izrada, usklađivanje i odobravanje obrazovnih programa visokih učilišta na razini visokog obrazovanja
- Predmet su programi koji se temelje na načelima cjeloživotnog učenja
- Programi se izrađuju u skladu sa standardima skupova ishoda učenja upisanima u Registru Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira

Usklađenost obrazovnog programa s Registrom HKO-a

- za obrazovni program koji je prošao odgovarajući postupak unutarnjeg osiguravanja kvalitete visoko učilište donosi odluku senata sveučilišta, odnosno odluku vijeća veleučilišta, kojom se potvrđuje njegova usklađenost sa skupom, odnosno skupovima ishoda učenja upisanih u Registar HKO-a
- visoko učilište navedenu odluku, zajedno s Obrascem za izradu obrazovnog programa usklađenog sa standardima skupova ishoda učenja, dostavlja Agenciji za znanost i visoko obrazovanje radi upisa obrazovnog programa u Registar HKO-a
- agencija utvrđuje je li obrazovni program izrađen u skladu s ovom Uputom te izdaje visokom učilištu Potvrdu o upisu obrazovnog programa u Registar HKO-a
- ako agencija utvrdi da obrazovni program nije izrađen u skladu s ovom Uputom, pozvat će visoko učilište na izmjenu i/ili nadopunu obrazovnog programa
- upisom obrazovnog programa u Registar HKO-a smatra se da je obrazovni program usklađen sa standardima skupova ishoda učenja upisanim u Registar HKO-a, a za potrebe financiranja putem vaučera
- visoko učilište je dužno za svaki obrazovni program upisan u Registar HKO-a objaviti na svojim mrežnim stranicama informacije o obrazovnom programu koje minimalno uključuju podatke navedene za Obrazac za izradu obrazovnog programa usklađenog sa standardima skupova ishoda učenja u točki 5. ove Upute (transparentnost)

Programi cjeloživotnog učenja na razini visokog obrazovanja u Registru HKO-a

- Slijedom provedenih aktivnosti visoka učilišta dostavljaju zahtjeve za provjeru usklađenosti programa s Registrom HKO-a
- U Registru HKO-a sada je odobreno oko 50 programa usklađenih sa skupovima ishoda učenja
- Registar HKO-a sadrži kratke informacije o programima – popis skupova ishoda učenja s pripadajućim ishodima učenja

Registar HKO-a – Programi.

Događanja koje je MZOM organizirao u 2022. i 2023. u svrhu poticanja razvoja mikrokvalifikacija u visokom obrazovanju u Hrvatskoj

- Online radionica *Povezanost mikrokvalifikacija u visokom obrazovanju s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom*, 1. prosinca 2022.
- Godišnja konferencija Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala *Mikrokvalifikacije i vaučeri – nove prilike za razvoj ljudskih potencijala*, 15. prosinca 2022.
- Online radionica *Povezanost mikrokvalifikacija u visokom obrazovanju s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom*, 7. ožujka 2023.
- Online radionice *Povezanost mikrokvalifikacija u visokom obrazovanju s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom*, 9. ožujka 2023.
- Godišnja konferencija Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala *Pridonosi li Hrvatski kvalifikacijski okvir prilagodbi obrazovnog sustava izazovima digitalne i zelene tranzicije?*, 6. prosinca 2023.

Mogućnosti financiranja izrade programa mikrokvalifikacija u visokom obrazovanju u okviru EU fondova u djelokrugu ovog Ministarstva

- Provedeni su **javni pozivi** za odabir skupina stručnjaka u okviru darovnice za podršku povezivanju s Europskim kvalifikacijskim okvirom
- Predviđeni su i novi **javni pozivi** za odabir skupina stručnjaka u okviru darovnice za podršku povezivanju s Europskim kvalifikacijskim okvirom
- Daljnje mogućnosti financiranja standarda kvalifikacija i skupova ishoda učenja predviđaju se u sklopu ESF+ otvorenog poziva (posljednji kvartal 2025. godine)

Prednosti programa cjeloživotnog učenja na visokim učilištima u Hrvatskoj

Primjeri prednosti temeljem ispitivanja koje je MZOM proveo krajem 2022./početkom 2023. godine:

- Brza prilagodba i odgovor na potrebe tržišta rada i/ili obrazovanja
- Velike mogućnosti razvoja suradnje prakse i visokog obrazovanja s ciljem dijeljenja znanja u oba smjera
- Zainteresiranost polaznika za upisivanje programa
- Fleksibilnost u razvoju programa
- Mogu služiti kao razlikovni programi čime se omogućuje i nastavak studija
- Jača se konkurentnost i visokog učilišta i polaznika
- Prilika za bolje upoznavanje s problemima u praksi i načinima njihovog rješavanja
- Ovi su programi obveza stalnog usavršavanja u dinamičnim sektorima (u sektoru zdravstva, pomorstva...)
- Bez njih je nemoguće držati korak sa suvremenim spoznajama
- Programi čine fuziju akademskih, znanstveno-istraživačkih i stručnih, institucionalnih i poslovnih aktivnosti
- Platforma za stalno upoznavanje s najnovijim dostignućima u teoriji i praksi
- Doprinosu vidljivosti visokog učilišta
- Predavači mogu biti i profesori s visokog učilišta i vodeći eksperti iz privatnog sektora te profesori s drugih sastavnica sveučilišta
- Veća društvena uključenost i razvijanje individualnih potencijala polaznika

Pitanja za promišljanje za unutarnje i vanjsko osiguravanje kvalitete
(BFUG TPG C, Međunarodna radna skupina za praćenje Bolonjskog procesa)

Pitanja za unutarnje osiguravanje kvalitete:

- Iz kojih ćete razloga ponuditi mikrokvalifikacije?
- Kako se posebne karakteristike mikrokvalifikacija mogu obuhvatiti sustavom unutarnjeg osiguravanja kvalitete?
- Što treba uzeti u obzir pri osiguravanju kvalitete mikrokvalifikacija koje su izvorno zamišljene kao dio postojećeg programa?
- Što treba uzeti u obzir pri osiguravanju kvalitete mikrokvalifikacija koje nisu dio postojećeg programa?
- Što treba uzeti u obzir pri mikrokvalifikacijama koje se razvijaju i/ili nude u partnerstvu s drugim organizacijama i pružateljima usluga?
- Koji se drugi čimbenici mogu uzeti u obzir na institucionalnoj razini?

BFUG TPG A – Međunarodna radna skupina za praćenje Bolonjskog procesa - Preporuke i smjernice o mikrokvalifikacijama u visokom obrazovanju

Preporuke za visoka učilišta:

1. **Uključivanje dionika** u dizajn, izvođenje, praćenje, osiguravanje kvalitete i korištenje mikrokvalifikacija
2. Primjena **ishoda učenja**, za koje visoka učilišta trebaju odrediti odgovarajuće pristupe učenju, poučavanju i vrednovanje
3. **Vrednovanje** temeljeno na standardima
4. **Dizajn** koji otvara različite mogućnosti povezivanja manjih cjelina
5. Mikrokvalifikacije koje podržavaju **priznavanje prethodnog učenja**
6. **Razina nacionalnoga kvalifikacijskog okvira** koristi se da bi se povećala zapošljivost i priznavanje kvalifikacija
7. **Obujam izražen u ECTS bodovima** pridonijet će da se mikrokvalifikacije mogu usporediti i prenositi
8. **Osiguravanje kvalitete** treba uzeti u obzir s jedne strane propise na nacionalnoj razini, a s druge strane uzeti u obzir specifične karakteristike mikrokvalifikacije
9. **Dodatak mikrokvalifikacijama** mogao bi uključiti sve osnovne informacije o mikrokvalifikaciji
10. **Transparentnost** kroz kataloge o programima i tečajevima
11. Visoka učilišta mogu razviti mikrokvalifikacije da bi privukla **različite skupine polaznika**

www.kvalifikacije.hr

- telefon: +385 (1) 4569 000
- hko@mzom.hr
- Donje Svetice 38, 10000 Zagreb